

מתוך חזנות הרבים

בסיועא דשמיא
גליון פדרס התורה
פרשת בראשית תשפ"ז
לשה"ק

מעייין של חיזוק

פתיחת הזמן • השתוקקות • תורה ומצוות
א טיפערן בליק • חילולא דצדיקא

פרנס הגליון
 תנ"ך ל"ג
 הרה"ק רבינו יואל
 בן הרה"ק רבינו חנני' י"ט
 ריפא זצוקללה"ה מסאטמאר
 ע"י הרוצה בעילום שמו ה"ו
 ולזכות ברכה והצלחה בכל ענינים

ו"ל'ני"ר מערכת 'פרדס התורה' לכתבת ועריכת שיעורי מורינו הרב שליט"א

הגליון יצא לאור בהסמכת גדולי
 ישראל בארץ הקודש, ריוני העדה
 החרדית, וברולי רבני אר"ב
 (ההסמכות במילואים נמצא
 בספר 'מוריא של מעלה'
 שיצא לאור ע"י מורינו הרב שליט"א)

דו גליונות קטן מינו באגודתנו
 ביי די פאלגענדיגע לאקאציע:

קדמת וואל	באר פארק
כתר דזשדעקא	בדמ"ד שומרי שבת
97 Acres Rd.	5302 13 Ave.
לועזי	בדמ"ד עת יראים ווען
כתר דזשדעקא	1350 50 St.
12 America Ave.	בדמ"ד הדת קדוש
בדמ"ד סאטמאר	סוואלייט
405 Forest Ave.	4801 15 Ave.
בדמ"ד גמ	וויקאמבר
קלוינעבוי	בני בראך למנה
25 Havens Ave.	לאקיר #405
בדמ"ד בעלזא	Bedford Cor. Park
44 Grove Springs Ct.	כתר דזשדעקא
טאבס ריווער	801 Bedford Ave.
בדמ"ד קהל בני יששכר	מאדא
1767 Whitesville Rd.	218 Wallabout St.
פלשבי	פאנס
MB VINEYARD	בדמ"ד וועהל
3012 AVE J	101 W Maple Ave.
	שיינערס טול
	18 Forshay Rd.

להעמדות קבלת שיעורי מורנו
 הרב שליט"א והגליונות באימיל,
 נותן לפנות:

shiurimlishmo@gmail.com

להעמדות קבלת הגליונות לבר
 באימיל, נותן לפנות:

pardesgilyones@gmail.com

שיעורי
הרה"ג רבי ישעיה יהודה
בערקו שליט"א
אב"ד פרס התורה
מח"ס שו"ת יהודה מחקק

בראשית

פרשת בראשית
ה'תשפ"ז
גליון 49

התורה

לשה"ק

זכות פטרון השנה נתגב לעילוי נשמת
אלטע פערל רויזא בת הרה"ח ר' חיים משה ע"ה
נפטר ה' ניסן תשפ"ז אחר קבלת יסורים באהבה ובאמונה ובטוהר,
הדוה לזכות לזה לכל משפחתה ומכירי + תנצב"ה.

פתיחת הזמן

"בראשית": לידע ולהשכיל עם תחלת הזמן גורל הבהות של נשמת יהודי

אינעם גליון:

3 פתיחת הזמן

7 השתקקות

8 תורה ומצוות

9 א טיפערן בליי

10 הילולא דצריקא

התחדשות הזמן החדש

"בראשית!"

מתחילים ברענונות דקדושה!

עשרות אלפי יהודים, רבבות אלפי ישראל, מתחילים כעת את הזמן החדש. פותחים בפרק חדש, מתחילים מסכת חדשה, או מקצוע חדש בשולחן ערוך. ולא רק בתלמודי התורה, בישיבות ובכוללים מתחילים זמן חדש; המציאות היא שבכל שנה ושנה, כשמתחילים את זמן "בראשית", ניתוספו ספסלי בית המדרש. כל בתי המדרשות נעשים מלאים יותר משנה לשנה, ושיעורי התורה הולכים ומתרבים, כן ירבו.

עוד דבר מצינו, שבעת התחלת הזמן, אפילו אלו העוסקים בתורה מדי שנה בשנה בהתמדה רבה, מרגישים התחדשות בבוא הזמן החדש. מציאות הדברים היא, שבכל שנה מביאה עמה התחדשות פרשת בראשית "סייעתא דשמיא" מיוחדת ואורה גדולה לעולם, עד שכל אחד ואחד מוסיף בלימודו לימודים חדשים. אלפי בני ישראל

מוסיפים בלימודם: זה מתחיל את השנה החדשה בהוספה בלימוד חומש ורש"י, וזה מוסיף לימוד רמב"ן; זה מתחיל סדר משניות, וזה מוסיף הלכה יומית, ואחר מוסיף בלימוד המוסר.

התחדשות זו בקרב כלל ישראל מכניסה רבבות אלפי ישראל חדשים לתוך עמלה של תורה, וכן כל אותם הזוכים בחסדי ה' לחסות בבית המדרש בבחינת "שבתי בבית ה' כל ימי חיי" בכל ימות השנה, מוסיפים לימודים חדשים לשנה החדשה בבוא פרשת בראשית.

בראשית - ב' ראשית:

להתחיל מחדש פעמיים

בזמן כזה ראוי לזכור את דברי קדשו של הרה"ק **מלעכוויטש זי"ע**: "בראשית - ב' ראשית". על היהודי לידע **שמתחילים פעמיים**. פעם אחת בתחילת הזמן, כשמתחילים מסכת חדשה, סימן חדש, מקצוע חדש או לימוד חדש. אך לאחר מכן צריך לידע ולחשוב כבר מעתה,

שבעוד שבועיים ימים אולי יישן בבוקר ולא יקום בזמן... בעוד שבועיים ייתכן שתהיה לו שמחה או אונס אחר ויחסיר את שיעור הגמרא או שיעור החומש ורש"י... אזי צריך לידע שצריך להתחיל שוב בהתחדשות פעם שנייה.

כאשר יודעים זאת מראש בתחילת הדרך - שבעוד חודש ימים יבוא היצר הרע ויבלבל את דעתו בטענות כגון "ראה נא, כבר נכשלת" - צריך להשיב ליצר הרע: "כבר הכנתי לעצמי

בתחילת הזמן 'לחם משנה'... מנה כפולה; הכנתי את עצמי שבתון ימי הזמן אוכל להתחיל שוב בהתחדשות".

אמר הרה"ק מלעכוויטש: **"בראשית - ב' ראשית", יהודי חייב לידע תמיד שמתחילים פעמיים: פעם אחת בתחילת הזמן, ופעם שנייה לאחר מכשול מתחילים שוב מחדש.**

כוחו של יהודי בתור "בן מלך"

כשמתחילים זמן חדש, צריכים לחזור ולשנן תמיד את הכוחות הנפלאים שיש בתוך כל ילד יהודי. יש לחזור תמיד על האמרה המובאת בליקוטים שבספר הקדוש 'בית אהרן', אשר הרה"ק רבי שלמה'לע מקארלין זי"ע היה רגיל לומר:

"החטא הגדול ביותר של יהודי הוא, ששוכח שהוא בן מלך!"

בן ישראל צריך לידע ש'בן מלך' פירושו שיש בי כוחות עצומים. להיות בן לאבינו שבשמים, פירושו שיש בקרבי כביכול חלק אלוקי ממעל.

ממילא, כאשר אדם מהרהר בדעתו: "האם אוכל לקום באשמורת הבוקר? האם אוכל ללמוד ברציפות שתיים או שלוש שעות? האם אוכל לסיים את המסכת בשנה זו?"

עליו לזכור: "בנים אתם לה' אלקיכם", ויש בי כביכול חלק אלוקי ממעל. אמת הדבר שאם אסתכל על כוחותי הגשמיים והגופניים, הרי אני מוגבל מאוד. אך אם הפשט הוא שאני מלאך, או אף יותר מזה - בן של הקדוש ברוך הוא, חלק אלוקי ממעל הגדול ממלאך - והוא נותן לי כוחות של מלאך ויותר מכך, אזי בוודאי אצליח.

הכרת הכוחות והמעלות העצמיים

המשגיח מיישיבת מיר, צדיק יסוד עולם, רבי ירוחם זי"ע, היה רגיל לומר: אדם צריך, בדיוק כמו בעל מלאכה, להחזיק בכליו ולידע למה הוא מסוגל. שכן אם לאו, אינו יודע איזו עבודה עליו להתחיל. אדם צריך לידע מה הם כוחותיו ולמה הוא מוכשר - אם להיות חייט או להיות רופא. עליו להכיר את כוחותיו ולהחזיק בכלי העבודה.

היה רבי ירוחם אומר כך: זה שאדם אינו מכיר את 'חסרונותיו' הוא אכן חסרון, אך אם אדם אינו מכיר את 'מעלותיו' ואינו יודע את כוחותיו, כיצד יוכל אז להתחיל בעבודתו? הרי הוא כבעל מלאכה שאינו יודע לאיזו מלאכה הוא מוכשר, ואפילו אם הוא יודע, אין לו את כלי עבודתו ואין לו עם מה לגשת אל המלאכה.

בתחילת הזמן עלינו להתחזק באמונה ובטחון שיש בקרבנו כוחות הגדולים ממלאכי השרת!

האמונה ומסירות הנפש של הרב מפוניבז' זי"ע

ישנו מעשה נורא המבטא נקודה זו בבהירות גדולה, להראות אילו כוחות טמונים בנו.

ידוע כי בעיצומה של מלחמת העולם השנייה ומעט לאחריה, היה אחד מגדולי בוני עולמה של תורה והיהדות החרדית, ה"ה הגה"ק מפוניבז' זי"ע, מלבד זאת שהקים את ישיבת פוניבז', היה הוא בונה עולמה של תורה בכל ארץ הקודש. כאשר ראו את מסירות נפשו, תשוקתו, התלהבותו והמרץ שלו - כיצד הוא בונה בבטחון כזה ממש בעיצומה של המלחמה ומיד לאחריה - נתן הדבר חיות

לכל שאר ראשי הישיבות להקים מחדש את ישיבותיהם.

אף שכל שאר מאות הישיבות לא נשאו את השם פוניבז', מכל מקום נזקף הדבר לזכותו, כיוון שהוא הראה לכל שהוא הנחשון שאינו ירא מפני יצר הרע של ייאוש או מפני היצר הטוען 'נער וקטן אנכי'. הוא קפץ כנחשון, ובכוח זה אכן הצליח.

נספר כאן רק 'אפס קצהו', כדי שאלו שאינם יודעים יבינו במה המדובר.

הרב מפוניבז' הקים עוד בביתו, בפוניבז' ובערים אחרות, תלמודי תורה, ישיבות, מתיבתות ובתי ספר לבנות.

כיוון שהרב מפוניבז' היה רגיל לנסוע בכל העולם לאסוף כספים, הייתה לו אשרת כניסה (וויה) ויכול היה לנסוע לכל מקום שחפץ. הוא עבר דרך ברלין ממש בשנים ששלטו שם הרשעים ימח שםם, ומשם הלך לאיטליה עד שהגיע לארץ ישראל, שם הביא לבסוף את משפחתו.

אנו עומדים כעת בשנת תש"א, והרב מפוניבז' נמצא בארץ ישראל. הוא ניגש לר' יעקב הלפרין ואומר לו: "אני חפץ בהר הזה. אני רוצה לבנות כאן ישיבה לאלף בחורים".

יש להבין כי כל העולם כולו רעד וזע באותן ימים. היה זה בראשית ימי המלחמה השניה, וכל תבל היתה נבוכה ומבולבלת, אולם הרב מפוניבז' זצ"ל המשיך בחלומותיו. ביום כ"ח אייר בשנת תש"א, בעת אשר כל העולם היה אפוף בלהבות המלחמה והשמועות הנוראות מן הנעשה באירופא החרידו כל לב, רעדה גם ארץ ישראל מאימת העתיד לבוא ולא ידעו מה ילד יום. והנה דוקא באותה שעה גורלית, הניח הרב

מפוניבז' את אבן הפינה ליישבתו...

כח הרמיון ובנין ישיבות בעיצומה של מלחמה

ולא זו בלבד, אלא שהיה מסבב בחוצות לאסוף ממון לבנין ישיבה עבור אלף בחורים, עם פנימיה ללון בה. הבריות סברו כי יצא מדעתו, שהרי ידע כי לא יוכל לשוב עוד לאירופא, וכל מוסדותיו - הישיבות ותלמודי התורה ובתי הספר לבנות, בהם למדו יותר מאלפיים תלמידים - עלו בלהבות אש רח"ל. סברו כי מרוב צערו נשתבשה דעתו עליו.

באו לפני ה'חזון איש' זי"ע ואמרו לו כי הרב מפוניבז' הוא 'בעל דמיון' וחי בעולם של הזיות. השיב להם החזון איש כמה דברים: ראשית אמר, **"וכי אין אתם רואים שמורין לו מן השמים שיבנה? מפני מה אתם מתערבים?"**

ופעם אחרת אמר: **"אמת הדבר כי הרב מפוניבז' הוא בעל דמיון גדול, אך דעו לכם, כי בלא כח הדמיון אין האדם יכול להצליח בחייו..."**

עכ"פ, הרב בונה ישיבה גדולה בתוך ימי המלחמה, ומכיון שהוצרך לממון, החל מסבב לבקש נדבות. ציירו לעצמכם: נכנס הוא לבית המדרש, מכה על השלחן ומתחיל לדרוש בלהב אש: "רבותי, הצילו! צריכים להציל ישיבה של אלף בחורים!"

לאחר דרשתו ניגשו אליו אנשים ושאלוהו: "היכן היא הישיבה שצריכים להצילה? האם היא באירופא?" השיב להם הרב: "לא, אין הישיבה באירופא, בארץ ישראל היא". שאלוהו: "ישיבה בארץ ישראל? והיכן היא?" אמר להם: "עדיין אינה קיימת כלל". שאלוהו: "שמא שוכנת היא בציריך ארעי (קאראואק)?" אמר להם: **"לא,**

אף צריך אין לי, ואפילו בחורים עדיין אין לי..."

תמהו עליו הבריות: "לשם מה הנך עורך מגבית? וכי אינך יודע כי מלחמה בעולם? וכי אינך יודע מה עובר על אחינו בני ישראל באירופא? הנך מבקש ממון עבור ישיבה שאינה קיימת ואין בה בחורים? הלא חלום הוא!"

אולם הרב המשיך בדרכו, מבית מדרש אחד למשנהו, ומעשיר זה למשנהו, כדי לבנות את ישיבת פוניבז'. וכעבור שנה, ביום ד' כסלו, נפתחה ישיבת פוניבז' עם ששה בחורים, וביניהם שני גדולי עולם: **הגאון רבי גרשון אדלשטיין זי"ע,** שהיה לימים ראש הישיבה, ואחיו **הגאון רבי יעקב אדלשטיין זי"ע.**

עם ששה בחורים החל הדבר, ולבסוף עלה בידו להוציא אל הפועל כל חלומותיו ודמיונותיו.

כוחותיה האדירים של נשמת ישראל

הרב מפוניבז', שהחזון איש קראו 'בעל דמיון' המוציא מכח אל הפועל, היה רגיל לומר כי איש פשוט באמריקה נצחו, והראה לו כי עדיין אינו מבין כוחות הנשמה של יהודי מה הם.

כה אמר הרב: **"אם סברתי כי מבין אני כח של יהודי מהו, וכי צריכים ללכת הלאה ולא להתייאש לעולם, בא אותו יהודי והראני כי איני מתחיל להבין כח של יהודי מהו."**

הקשיבו למעשה שסיפר הרב בעצמו: פעם אחת בהיותו באמריקה לאסוף ממון - שהיה רגיל לנסוע לשם, הן בעת כהונתו בפוניבז' והן לאחר שעלה לארץ ישראל - הגיע לניו יורק. הוא התאכסן בשכונה מסוימת, אך לא שם ערך את המגבית, אלא נסע לעיר המרוחקת שמונה שעות מניו

יורק כדי לערוך מגבית ליישבתו ולתלמוד תורה.

נסע הרב בדרך ארוכה זו והגיע לשם. סיפר הרב כי באותה עיר ראה שהיו האנשים רחוקים מאד מאדישקייט. ואף על פי כן, מנהגו של הרב בדרשותיו היה שלא לדבר מיד על אודות ישיבתו, שלא היה זה עיקר הענין. עיקר דרשתו היה תמיד על לימוד התורה ומעלתה, שהיא **"כי הם חיינו ואורך ימינו"**. ואם היתה זו עיר שאין בה תלמוד תורה, היה מעוררם שיפתחו בעצמם מקום תורה, ורק בסוף דבריו הזכיר את המטרה שלשמה בא.

דרשות אלו לא רק עוררו את היהודים לתת ממון לרב, אלא הלהיבו לבבות ישראל לתורה וליראת שמים, ורבים שבו בתשובה. אף גדולי עולם צמחו מכך. אחד מגדולי ישראל באמריקה, **הגאון רבי מרדכי גיפטער זצ"ל**, ראש ישיבת טעלז, היה ילד בבאלטימור כשהגיע לשם הרב.

דרש הרב כדרכו בקודש בלהבת אש על תורה וישיבות, ורק אחר כך דיבר על המגבית. כששמע זאת רבי מרדכי גיפטער, נתעורר כל כך עד שאמר לאביו כי רצונו לנסוע לאירופא ללמוד בישיבת 'מיר'. ואכן נסע וצמח להיות ראש ישיבת טעלז. ועוד רבים אחרים נתעוררו מאותן דרשות.

בין דרשה לדרשה...

ונחזור למעשה: הרב שוהה במרחק שמונה שעות מניו יורק, דורש לפני אנשים הרחוקים מתורה בכל כחו ובהתלהבות עצומה. לימים אמר כי אותה דרשה היתה בבחינת 'אב מלאכה', דבר נעלה ויוצא מגדר הרגיל. לאחר שסיים דרשתו וערך המגבית, שב

בדרך שמונה שעות לניו יורק.

הגיע לניו יורק והחל מסבב בבתי המדרשות שבמקום. כדרכו, היה דורש בכל בית מדרש, ובפרט בשבת קודש, ומדבר בלהב אש על חשיבות התורה הקדושה.

מעשה שהיה במרן הרב מפוניבז' זכר צדיק לברכה, שבא באותו שבוע לבית מדרש אחד. עלה על הבימה והביט בקהל הנאספים, והנה הבחין ביהודי אחד שבא מאותה העיר אשר בה שהה הרב אך זה עתה, והוא מקום הרחוק מהלך שמונה שעות. התחיל הרב מפוניבז' לחשב בדעתו: אם פשטו של דבר שיהודי זה בא מן המקום שבו דרשתי זה עתה, הרי הוא כבר יודע את תוכן דרשתי, ואם הוא כבר יודע את הדרשה, איני יכול לחזור ולומר אותם דברים ממש.

מאידך גיסא, חשב הרב בדעתו כי אותה דרשה היתה בבחינת "אב מלאכה", דרשה נפלאה ומתוקה מדבש, ומאחר ששאר הקהל כאן עדיין לא שמעוה, הרי כדאי לחזור עליה. היה הרב מפלפל במחשבתו אנה ואנה, **עד שהכריע בדעתו כי לכבודו של אותו יהודי שכבר שמע את דבריו, יאמר דרשה חדשה**, שכן אין זה מן הראוי שיהא עליו לשמוע אותם דברים פעם שנית. ואכן, עמד הרב ודרש דרשה חדשה לפני כל הקהל.

שמונה שעות נסיעה לשמוע דרשה פעם שנית

בסיום הדרשה, ניגש אותו יהודי ונתן "שלום עליכם" להרב מפוניבז'. אמר לו הרב: "עליכם שלום, ראיתי אתכם שם, האם מאותו מקום באתם?" השיב

היהודי: "הן". שאל היהודי את הרב: "מפני מה לא חזר הרב על דרשתו הקודמת?" הביט בו הרב ותמה: "וכי למה היה עלי לחזור על אותה דרשה?" אמר לו היהודי: "יש לי תביעה על הרב, למה לא חזר הרב על דבריו?" השיב לו הרב מפוניבז': "אומר לך את האמת, ראיתיך וחשבתי כי לכבודך ראוי שאומר דרשה חדשה".

נענה אותו יהודי ואמר להרב: "אספר לכתר"ה, אין אני דר כאן, אלא באותה העיר שממנה בא הרב, מרחק שמונה שעות מכאן. רחוק הייתי מאד מתורה ומצוות, אך כאשר בא הרב ודיבר על התורה הקדושה, על המצוות ועל היהדות, דיבר הרב בהתלהבות כזו, במתיקות ובמאור פנים על מהות יהודי הלומד בהתמדה ושומר מצוות, עד שגמלה החלטה בלבי לשנות את כל אורח חיי".

ויש להוסיף כאן, כי באותם הימים, לשנות אורח חיים פירושו היה להכשיר את כל המטבח, לקנות בגדים חדשים, וכל הנהגת הבית נהפכה מן הקצה אל הקצה!

והמשיך היהודי ואמר: "חזרתי לביתי ואמרתי לרעייתי כי ביתנו הופך לבית חדש! אך לאחר מכן חשבתי בדעתי, כיוון שאותה דרשה הביאה לי התעוררות גדולה כל כך להפוך את כל ביתי, רצוני לשמוע את הדרשה פעם נוספת. ניגשתי לגבאי של הרב ושאלתי: היכן התחנה הבאה של הרב, ואמר לי שנוסעים לניו יורק, דרך של שמונה שעות. קמתי ועשיתי את כל הדרך הזו, נסיעה של שמונה שעות, רק כדי לשמוע שוב את הדרשה שדרש הרב. והנה עתה כשהגעתי, דרש הרב דרשה אחרת..."

נענה הרב מפוניבז' ואמר באותה שעה: "כמה שסבור הייתי כי מבין אני מה היא נפש מישראל, ומהו הכח להתגבר על הייאוש ולהמשיך בחיים מתוך בערה, הנה יהודי זה נצחני! הוא הראני כי אין אני יודע להעריך כח של יהודי".

וסיים הרב מפוניבז' את דבריו, כי לא עלה על דעתו כלל שיהודי יסע שמונה שעות מאותה העיר רק כדי לשמוע את דרשתו פעם שנית ולהתעורר ממנה. "נצחני אותו יהודי!" - הוא ניצח אותי.

המוסר השכל

מעשה זה מאיר את העולם כולו.

הרב מפוניבז', בעל החלומות הגדול שהקים "לגיון של מלך" - ולא רק ישיבת פוניבז' בלבד, אלא הצית אש בכל ארץ ישראל שראשי ישיבות אחרים יפתחו עוד ישיבות - הוא אשר אמר שיהודי פשוט נצחו.

אין לשער ואין להעריך את כוחותיו של יהודי. בן ישראל אחד הפך את כל ביתו, ובשביל מעט חיזוק יתיר בא בדרך שמונה שעות. זאת עלינו לדעת בפתח הזמן, כי המעשה של הרב מפוניבז' מדבר אל כל אחד ואחד מאיתנו:

לכל אחד מאיתנו יש הכח לסיים מסכת אחר מסכת! מקצוע אחר מקצוע! ספר מוסר אחר ספר מוסר! ללמוד בהתמדה שעות רצופות! להקיץ באשמורת הבוקר! ולהיות דבוק בתורה הקדושה!

הש"ת יעזור שיהיה זה זמן מאיר, ובעזר ה' נעשה ונצליח!

אל תבט אל העיזבדות בפי שהן, אלא הבט אל ההשתוקקות!

המטות הגדולות: למדוד

עבודת ה' לפי "פנקס החשבונות"

טעות גדולה ביד בני אדם: מביטים הם על "פנקס החשבונות" של עבודת השם, וסבורים הם שאם לא עלה בידם למכור סחורה ולפעול פעולות, הרי שלא הצליחו כלל.

למשל, בבוא שבת קודש; אם זכה האדם וערך שבת קודש כדבעי, התפלל בהתלהבות, למד שעות רצופות, השכים קום באשמורת הבוקר וסעד סעודתו ברוממות, הרי הוא קורא לזה "שבת מוצלחת". אך מה יקרה אם היה מעט עייף ורדום בעת השכמת הבוקר, או שהיה תשוש ולא עלתה בידו ללמוד בשקידה כדרכו? מיד הוא מחליט בדעתו כי לא היתה זו שבת מוצלחת כלל.

גילויו קודש מה'אבני נזר' ז"ע

אולם, הנה בא הרה"ק ה'שם משמואל' ז"ל (בפרשת כי תשא, שנת תר"ע) - והיה זה בימי האבל על פטירת אביו הרה"ק ה'אבני נזר' ז"ל - ובאותה שבת אמר תורה אשר רעשה וגעשה כל ארץ פולין ממנה.

ביאר ה'אבני נזר' את המעלה הנשגבה של בן ישראל שיש לו כיסופין והשתוקקות אל השי"ת. גילה לנו ה'אבני נזר' כי טעות גדולה בידך.

במוצאי שבת, כאשר אתה עורך

- ה'אבני נזר' נותן ערבות על כך - "שהתשוקה ההיא" - אותה השתוקקות שהיתה לך לעבודת השם - "תוציא אותו החוצה משם כחץ" - היינו, שתעוף ותצא מגיהנם כחץ הנורה מן הקשת!

וכפי הידוע, כתב ה'אבני נזר' בתשובותיו (אבן העזר, סימן קכ"א) כי יש לדקדק בלשונותיו כשם שמדקדים בלשון הראשונים, והנה לפנינו הבטחה מפורשת מה'אבני נזר'.

לצאת מן היסורים והפחדים בעולם הזה ובעולם הבא!

כל אחד מאתנו יכול לערוך רשימה ולרשום מאות ואלפי כיסופין והשתוקקויות שיש לאדם במשך ימי השבוע. לעתים קרובות אנו שבורי לב ומביטים על עצמנו בשפלות, כיוון שסבורים אנו שסוף כל סוף לא הוצאנו את המחשבה אל הפועל.

בא ה'אבני נזר' ואומר: אין הדבר כן! לא זו בלבד שקיימת את הדבר - שהרי "מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה" - אלא שזהו אחד הכוחות הגדולים ביותר שיוציאו אותנו מגיהנם.

וידוע שיש גיהנם גם בזה העולם. גיהנם בעולם הזה פירושו צער, יסורים ודאגות, וכן חבלי יצר הרע המצערם את האדם. וכאשר אמר ה'אבני נזר' שאנו יוצאים מגיהנם, כוונתו הן לעולם הזה והן לעולם הבא!

חשבון נפשך לאחר ההבדלה וסבור כי שבת זו לא היתה מוצלחת, דע לך כי למעלה בשמים רוקדים ריקוד של שמחה! במרומים אומרים כי הצלחת הצלחה נפלאה בשבת זו! ומפני מה? מפני שהיו לך כיסופין והשתוקקות.

בשמים מביטים על האופן שבו התכוננת במשך כל ימי השבוע, מביטים על הכנותיך בערב שבת, ורואים כמה יגיעה השקעת כדי לזכות לתפילה זכה, לסעודה מרוממת ולהתמדה בתורה. ואף אם לבסוף לא עלה בידך הדבר בפועל, מכל מקום בשמים בוקעים הכיסופין וההשתוקקות את כל הרקיעים!

עד כדי כך הפליג ה'אבני נזר' בדבריו, שאמר כי זהו אחד הכוחות הגדולים ביותר להוציא אדם מגיהנם!

נחזור על דברי המאמר, ונראה כאן דברים נפלאים.

כה כתב ה'שם משמואל': אבי הקדוש, ה'אבני נזר', אמר: "אם תהיה לאדם השתוקקות וכיסופין לעבודת השם יתברך" - כשיש לאדם השתוקקות וכיסופין לעבודת השם, כוסף הוא להשכים קום, כוסף ללמוד בהתמדה, כוסף לנצור עיניו, "אזי אי אפשר שיהיה בגיהנום" - לא יתכן שתהיה בגיהנם! זוהי הבטחה מהרה"ק ה'אבני נזר' שאדם כזה לא יהיה בגיהנם.

"ואם יהיה שם" - ואף אם תהיה שם חס ושלום, "ערב אני בדבר"

בייצר יזכה האדם לטעים טעם וערכות בתורה ומצוות?

כל אדם כוסף ומשתוקק לטעים בעבודת הש"ת

הנה כל אדם באשר הוא, חפץ לזכות לטעים ומתיקות בלימוד התורה כדי שיהא לו רצון וחשק ללמוד. כל אחד משתוקק להרגיש נעימות בעבודתו, שיהא לו חפץ לילך לבית המדרש, לרצות בתפלה, לענג את השבת, ולומר 'נשמת' בהתעוררות הלב.

אולם, לפעמים רואה האדם שאין המציאות כן, ואין לו חשק ורצון לדבר, ודבר זה כואב ומצער אותו מאוד. על כן עלינו לחפש עצות ודרכים איך לעורר את האדם שיזכה לאותו חשק נפלא לתורה ולמצוות.

משל האכילה: 'ללעוס' את הלימוד היטב

והביאור בזה הוא פשוט מאוד. הנה מצינו בנביא (משלי ט, ה) שהתורה הקדושה נמשלה לחם, שנאמר: "לכו לֶחֱמוּ בִלְחָמִי". ויש להבין מה השייכות בין דברי תורה לענין אכילה?

אלא ידוע שבאכילה יש דבר מענין: יכול האדם ליקח את הבשר

המשובח והיקר ביותר, אך אם יבלענו כמות שהוא בלא ללעוס היטב בשיניו, לא ירגיש בו שום טעם כלל.

והדברים מגיעים עד כדי כך, שהגמרא במסכת פסחים (קיד, ב) דנה בענין 'בלע מצה' - אם אדם בלע את המצה בלא ללעסה אם יצא ידי חובתו, וזאת משום שצריך ללעוס כדי להרגיש טעם, ובבליעה אין מרגישים טעם. ולענין מרור אכן קיימא לן "בלע מרור לא יצא", כיון שצריך להרגיש טעם מרירות. ומכל מקום אמרה הגמרא שלענין מצה "בלע מצה יצא", לפי שאין חיוב להרגיש בה טעם.

נמצאנו למדים כלל באכילה: כאשר לועסים את המאכל, אז מרגישים את טעמו. ואם רצונך להרגיש נעימות וטעם בלימוד, עליך 'ללעוס' היטב את המשנה, ללעוס את שטיקל גמרא, וללעוס את הפסוק עם פירוש רש"י. היינו, שתבין את הדברים בבהירות גמורה. כי אם לומד האדם במרוצה ואינו מבין היטב את הקושיא או את התירוץ, הרי הוא כמי שלא לעס את הגמרא ולא לעס את הרש"י, וממילא אין לו בזה שום טעם ושום הנאה. וזהו החלק הראשון.

התענוג נעשה חלק מרמו של האדם

וכיון שנהנה האדם מדבר מה - וכדברי בעל ה'אגלי טל' זי"ע בהקדמתו, וה'אבני נזר' זי"ע בתשובותיו (סימן ס') - הרי הדבר נעשה חלק מדמו.

משל לאדם האוכל מאכל מסוים ולועסו היטב בפעם הראשונה בחייו, ומרגיש בו טעם נפלא וערב, הרי מאז והלאה יחזור תמיד לקנות את אותו מאכל המיוחד. כיון שפעם אחת הרגיש בו תענוג, כבר נעשה מקושר אליו.

למד פעם אחת שטיקל גמרא בבהירות ותזכה לתענוג. וכיון שזכית לתענוג, הרי הוא 'נבלע בדם' ונכנס בתוך דמך. וממילא תרוץ מעצמך להוסיף ללמוד ולהתפלל הלאה. וכן הוא בענין התפלה: השקע כח פעם אחת באמירת 'נשמת', טעם בה טעם, וכיון שטעמת טעם, נכנס התענוג בדמך. ודבר זה ירתיח את דמך שגם בפעם הבאה תרוץ מעצמך להתפלל בשבת קודש, ומעצמך תרדוף אחר המצוות, ותרוץ אחר דף גמרא ועוד דף גמרא.

ההפרש שבין 'נהמא רכיסופא' ליגיע בפו של אדם

הרגשת האדם בעת שמקבל מאחר או כשפועל בכחו עצמו

חיות האדם היא שירגיש האדם 'חי'. הנה ידועים דברי הירושלמי במסכת ערלה (א. ג), שאם אדם צריך לאכול "נהמא דכיסופא" - לחם של בושא, לחם חינם - כגון שכל חיותו היא מקופת גמ"ח, בגדיו באים מגמ"ח, מאכלו בא מצדקה, ושכר דירתו משולם על ידי אחרים, אדם כזה מלא בושא ואינו יכול להביט בפני איש.

ואיתא בגמרא מסכת ברכות (ו. ב), שבזמן שאדם צריך לבריות "משתנות פניו ככרום", שפניו מחליפות כמה גוונים. מאידך, אדם הנהנה מיגיע כפו, המשלם בעד בגדיו והוצאותיו מעמלו, אדם כזה מרגיש עצמו כ'אדם'.

וכתב ה'בית יוסף' בספרו 'מגיד מישרים', וכן האור החיים הקדוש בפרשת בא, וה'מסילת ישרים' בהקדמתו, שהשי"ת הוריד את האדם לעולם הזה לפי שבעולם העליון היה בבחינת 'נהמא דכיסופא', והיה שם ענין בושא. **כאן בעולם הזה צריך האדם לעמול**, כאן יש לו יצר הרע ונסיגונות. קשה לקום באשמורת הבוקר, קשה ללמוד בהתמדה בלא הפסק, יש קושי לנצור לשונו מרע, לשמור עינו ומחשבותיו - עבודה כבירה היא!

אך למעשה מרגיש האדם בטוב, ששוב אינו בבחינת "אדם המבוויש".

החילוק שבין 'באר' ל'מעייץ' להמהר"ל

בהקדמת ספר 'שב שמעתתא' מביא בשם המהר"ל ב'גור אריה' (בראשית ל. א) יסוד נורא.

ידוע שיש שני מיני מקוואות: יש מקוה הבא ממי גשמים, הנקרא 'בור מים' או 'אשבורן', שפירושו מים מכונסים ששפכו לתוכו. ויש 'מעייץ', שהוא מקור נובע, הנקרא 'באר מים חיים'.

ושואל המהר"ל: מה החילוק בין שני המקוואות הללו? ומדוע נקרא המעייץ 'באר מים חיים'? למה נקראו המים מים חיים?

ומבאר המהר"ל: לפי שמקוה שאין לו מים משל עצמו, אלא שנותנים לתוכו מים, הרי הוא מבוויש. אבל מים נובעים נותנים מעצמם, וממילא נקראים 'חיים'.

ומוסיף המהר"ל: אדם שרק מקבל מאחר, אדם שחירק על ידי התעוררות מלמעלה, ואינו נלחם עם יצרו, שנולד עם שכל טוב בבית חשוב והכל הולך לו בנקל - אומר המהר"ל: הרי אתה ממש 'חשוב כמת'... כמת אתה נחשב.

התדע מי נקרא אדם חי?

מי שלא נולד עם שכל כה זך, או שנולד עם מדות רעות, או אצל הורים שלא חינכוהו כראוי ולא היה לו חינוך טוב בילדותו, אך הוא מבקש להתגבר, נלחם בנפשו, עומד בנסיגונות קשים ומשקיע עבודה משלו - הוא הנקרא מעייץ מים, 'באר מים חיים', לפי שנותן מים משלו. ואומר המהר"ל: אדם

כזה נקרא אדם חי.

נמצא שיש כאן שני בני אדם: יש אדם מלא כשרונות והכל מאיר לו מבחוץ, אך בעצם הוא 'מת'. ויש אדם מלא נסיגונות מכל צד, עם יצר הרע וכדומה, אך הוא 'באר מים חיים', הוא אדם חי. ומדוע? **לפי שנותן משל עצמו.**

"נשמת חיים" - הנשמה נעשית חיה על ידי עבודת הגוף

מעתה יובנו דברי ה'שבט מוסר' על הכתוב בפרשת השבוע (בראשית ב. ז) **"וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשָׁמַת חַיִּים"**, שהשי"ת נפח באדם נשמה חיה.

ולכאורה יש להבין: הרי הנשמה כבר היתה חיה שם במרומים, ומה נתחדש עתה?

והתירוץ הוא: במרומים היתה אמנם נשמה, אך היתה 'חשובה כמת'. ומדוע? לפי שלא היה זה משלה, אלא הכל היה בבחינת 'מתנות'. אבל כאן בעולם הזה, לאחר שנברא האדם מן העפר והוא חלק מן האדמה, ויש בו שפלות, ויש לו נסיגונות קשים, מדות קשות וקשיים בעבודת השי"ת - עתה כשמכניס בו השי"ת נשמה, נקראת הנשמה 'נשמת חיים'.

דווקא עתה נאמר "וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נשמת חיים", כי עתה היא נקראת חיה. כשתיקח את הגוף, עם קשייך, ותשמור עיניך ומחשבותיך, ולא תדבר לשון הרע, ותתרחק מכל מיני עצבות ומרה שחורה ועצלות, ותתחזק לעבוד את השי"ת בתוקף - עתה הנך נקרא 'נשמת חיים'.

הגה"ק רבי אברהם דוד מבוטשאטש זי"ע -

יומרה"ק ב"ט תשרי

קורת הדורות

יום כ"ט תשרי הוא יום ההילולא קדישא של רבינו הקדוש מבוטשאטש, הגה"ק רבי אברהם דוד בן רבי אשר אנשיל זי"ע. נודע שמו בשערים מגדולי פוסקי השולחן ערוך, ונודע על שם ספרו ספרו הבהיר 'אשל אברהם' נדפס ונקבע כמעט בכל מהדורות השולחן ערוך. רבינו היה חתנו של הרה"ק רבי צבי הירש מבוטשאטש זי"ע, ולאחר שנשתלק שוחרו, עלה רבינו על כסא הרבנות למלאות מקומו.

חמיו, רבי צבי הירש זי"ע, היה אדם גדול בענקים ואיש קדוש מאוד, והוא היה רבו המובהק של בעל ה'באר מים חיים' זי"ע. בעת שבא רבינו מבוטשאטש בברית הנישואין אצל חמיו, למד אז ה'באר מים חיים' אצל רבי צבי הירש, ואז נקשרה נפשם בנפש ונעשו קרובים מאוד זה לזה, והיו לומדים יחדיו בחברותא.

בראשית דרכו היה רבינו מבוטשאטש תלמיד של סניגורין של ישראל, ה'בארדיטשובער רב' זי"ע, ואחר כך נסע להסתופף בצל קדשו של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע.

ללמוד דרך עבודה מן הצדיקים

בעזה"י, נספר מעשיות שמהן ניתן ללמוד דרך בעבודת השם. ודאי ידע כל איש כי להגיע

היגיעה העצומה והעבודה

עבודת הקודש של הבוטשאטשער רב היתה למעלה מהשגת אנוש, אך עלינו ללמוד מן היגיעה העצומה שבה עבד את קונו.

רבי מאטיל סלאנימער זי"ע מביא בספר 'מאמר מרדכי', שסדר עבודת הבוטשאטשער רב היה כך: כל הלילה היה נעור על תלמודו בהתמדה נפלאה. מיד עם עלות השחר, היה הולך להכנות התפלה ולטבילה במקוה, ואז החל בתפלתו. רבי מאטיל מסלאנים העיד כי מקובל בידו שאצל הבוטשאטשער רב ארכו תפלות שחרית, מנחה ומערב כמעט כל היום כולו.

לאחר מכן היה רבינו פורש למעונו (צופארין) - ואצל צדיקים אין שייך לומר לשון 'שינה'... - והיה מתנמנם קמעה. בעת שנמנם, היה לובש כפפות על ידיו כדי שלא יגע חלילה בשערות ראשו או במקומות המכוסים תוך כדי שינה, כי רצה לעמוד בקדושה ובטהרה אף בשעת שינתו. אצל צדיקי עליון היתה הנשמה מדברת בדברי תורה אף בשינה ולא הסיחו דעתם מהשם יתברך. וכל זה היה לעת ערב.

כאשר הקיץ משנתו - וזה היה עוד זמן רב קודם חצות הלילה - אמר רבינו שצריך לחדש י"ח הלכות. ומה היו י"ח הלכות אלו? קבלה היתה בידו מרבו רבי משה לייב מסאסוב, ללמוד בכל יום י"ח פרקי משניות ולחדש שמונה עשר

למדורותיהם הנשגבות של צדיקי עליון אינו לפי כחנו, אך עבודתנו היא 'ללמוד' מהם עד היכן הגיעה יגיעתם ועמלם, ובזכות יגיעה זו זכו להשגות עליונות. וכאשר אנו נעמול כפי מדרגתנו, נזכה גם אנו בסייעתא דשמיא להשגות נעלות ולתענוג בעבודת הבורא.

רבינו מבוטשאטש היה אומר, כי כאשר יצא לתור אחר רבי, חיפש שלש מדות: ענוה, יראה, ושמחה. והעיד על עצמו: "את כל שלש המדות הללו מצאתי אצל רבי הקדוש רבי משה לייב מסאסוב!" - וזו היא דרך עבודה נפלאה!

כפי שכתב ה'מאמר ושמש' זי"ע, שבוודאי כאשר רואים אצל צדיקים רוח הקודש ומופתים, הדבר מביא לאמונה ויראת שמים גדולה. אולם, עיקר התכלית שבשבילה נוסעים לצדיקים היא כדי ללמוד מהם יראת שמים ויראת חטא - לראות כיצד הם יראים וחרדים מאיסור דרבנן, ואיך הם עובדים את השם יתברך ביראה ובאהבה.

זאת מצינו בחיפושיו של הבוטשאטשער רב. לא אחר צדיק בעל רוח הקודש ומופתים הלך, ואף שרבי משה לייב מסאסוב היה מגדולי בעלי המופת בדורו - וכפי שנראה להלן שהוריש לתלמידו סגולה נפלאה - מכל מקום לא זה מה שחיפש רבינו. הוא ביקש למצוא אצל רבו עבודת השם, ענוה, ויראה מתוך שמחה.

הלכות. וכך היה עושה מיד כשקם קודם חצות.

בעת שהיה קם, היה הגבאי מביא לפניו מעט קפה חם עם מיני מאפה להשיב את נפשו, אך רבינו היה מתחיל מיד בלימודו ולא היה מביט כלל על הקפה והמאפה. לאחר כמה שעות של לימוד היה אומר: "אוי, הרי הקפה כבר נצטנן!" והיה טועם מעט מן הקפה הקר ומן המאפה, וממשיך בלימודו עד אור הבוקר.

הבוטשאטשער רב עבד את השם יתברך ביגיעה עצומה וכמעט שלא ישן בכל מעת לעת!

וסיים רבי מאטיל סלאנימער, שאף על פי כן היה רבינו בעל צורה נפלאה ונראה בריא וחזק, ולא ניכר עליו כלל שאינו ישן כמעט ושרוב ימיו היה שרוי בתענית.

אהבת ישראל ומסירות נפש בעד יהודי

נספר מעשה שיש בו מוסר השכל גדול, ובו רואים את גודל אהבת ישראל ומסירות נפשו למען יהודי אחר.

ידוע כי סיפורי צדיקים נחלקים לשני סוגים: ישנם סיפורי מופתים ורוח הקודש המביאים אמונה, וישנם סיפורים על יגיעתם בעבודת השם. במעשה זה נראה את שני החלקים יחד: גם המופת

המביא אמונת צדיקים, וגם היגיעה ומסירות הנפש העצומה שהיתה לו.

מעשה ביהודי אחד שהיה לו סכסוך עם הפריץ בעל הכפר. הפריץ כעס עליו מאוד וציווה עליו לארוז את חפציו ולעזוב את הכפר לאלתר. פירוש הדבר היה שאותו יהודי ומשפחתו ירעבו ללחם חס ושלום. נסע היהודי אל הבוטשאטשער רב. לרב היה חדר קטן סמוך לבית המדרש שם ישב ועסק בתורה כל היום. היהודי סיפר לו על הסכסוך ועל המצב

הקשה, כי הפריץ מגרש אותו ולא יהיה לו ממה לפרנס את בני ביתו. אמר לו רבינו מבוטשאטש: "בא עמי ונכנס לבית המדרש".

הלך וכינס מגין תלמידי חכמים ואמר להם: "צריך אני שתתירו לי נדרי". שאלוהו: "על מה דרושה התרה?" סיפר להם שיש בידו קבלה מרבו, הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב ז"ל, בדבר 'שם' קדוש מסוים אשר בו המית רבי משה, לייב רשע אחד. "אולם", אמר להם, "מימי לא השתמשתי בשם זה, אך עתה, כיוון שבאה עת צרה לישראל

זעט'נס אייער נשמה און באלייכט אייער טאג

דורך טעפן חיזוק אמונה און ביטחון, השקפת החיים און ידיעת התורה פון זי

ענדלאזע תורה קוועלער

1 חיזוק א צוויי מינוט חיזוק א טאג	2 אמונה ובטחון	3 חיזוק בעניני עבודת השם
4 חיזוק בנוסיות החיים	5 שבת קודש	6 מלוא מלכה פול מיט חיזוק
7 יארצייטן	8 קברי צדיקים בארץ הקודש	9 יקים טובים
10 שיעורים כדלים - שו"ת	11 אוצר הידיעות	12 שיעורים בספרי מוסר חסידות
13 פאר נאך שיעורים	0 אלע נייע שיעורים	25 ENGLISH MAIN MENU

צו סאבסכרייבן אדער צו פארשטיין אונזערע מאטעריאלן קען מען זיך ווערן צו **החיים טובים** ראדיוניגער היין 347.570.0413

מען קען אדער הערן די שיעורים פון רב ארי'ל קול פערמאניט

קול פערמאניט
אדריס: ז' 718.506.1111
ענטלש: ז' 718.506.7878

ענינים לויין
718.507.5554
בשעה 1-2-3-4
במסגרת שיעור
א מדינת הארץ
קול פערמאניט

קול פרידס התורה

718.506.9694

צו באקומען די מליון אד שיעורים אדער אקטיווירט היינט! Subscribel
shuirlimlishmo@gmail.com

הדבר קשה מאוד לבוטשאטשער רב. אך כדי להיטיב ליהודי, הלך במדת מסירות נפש לעזור לזולתו. יעזור השי"ת שנזכה ללמוד מדרכי הצדיקים, לעמול בתורה, בהתמדה, להתפלל בהתלהבות, ולגמול חסד עם יהודי אחר. ובעזרתו יתברך נזכה להשגות גדולות ולתענוגים בעבודת ה', ונזכה לבני, חיי ומזוני רויחי.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

השגות אלו באו להם בנקל. אל יסבור אדם כי השגות גדולות אלו ניתנו להם במתנת חנם מן השמים... אלא באו להם על ידי גיעה עצומה בתורה, ועל ידי עבודה רבה וטהרה המדות - שעמלו וטרחו הרבה על מדותיהם.

וכפי שחזינו במעשה זה: ידע הצדיק מהשימוש ב'שם', אך לא השתמש בו מעולם. אולם כאשר הגיע הדבר לידי עשיית טובה ליהודי, הלך להתיר נדרו, אף שהיה

והוא ענין של פיקוח נפש ממש, רצוני שתתירו לי נדרי להשתמש בו". התירו לו נדרו, וכיוון הרה"ק מבוטשאטש מה שכיוון, ופתאום מת הפריץ! כן יאבדו כל אויביך ה'.

המוסר השכל

המוסר השכל שעלינו ללמוד מכאן הוא, שהצדיקים הקדושים עבדו את השי"ת וזכו להשגות נשגבות, אך אל יחשוב אדם כי

= פרנסי חודש תשרי =

הגליין בלשה"ק נתנדב ע"י הרה"ח שמוען דרוממער הי"ז לזכות ברכה והצלחה בכל הענינים	הגליין באידיש נתנדב ע"י הרה"ח חיים צבי הירש הי"ז לע"נ אמו האו"ח חנני ע"ה בת יבלחט"א ר' מרדכי הי"ז גלבע' א' תשרי - ראש השנה תנצב"ה.	השיעורים על הטעלמאן לידן נתנדב ע"י הרה"ח חיים מנחם ראזינגער הי"ז לזכות ברכה והצלחה בכל הענינים
---	---	--

זכות לימוד התורה דרבים תגן בעדם להתברך בכל מילי דמיטב, וישלם ה' פעלם הטוב ותהי משכורתם שלימה מעם ה'